

Socialutskottets betänkande

1999/2000:SoU2

Redovisning av fördelningen av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 1998

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse 1998/99:125 med redovisning av fördelningen av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 1998. Inga motioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Utskottet föreslår att regeringens skrivelse inte skall föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

Regeringens skrivelse

Regeringen har genom skrivelsen 1998/99:125 till riksdagen överlämnat en beskrivning av förvaltningen av Allmänna arvsfonden och en översiktlig beskrivning av fördelningen av medel ur fonden. Vidare redovisas hur regeringen och Arvsfondsdelegationen fördelat medel ur Allmänna arvsfonden under budgetåret 1998. Slutligen anges några områden som enligt regeringens mening särskilt bör uppmärksammas vid kommande fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden.

Utskottet

Allmänna arvsfondens förvaltning m.m.

Allmänna arvsfonden tillkom enligt ett beslut av 1928 års riksdag i samband med att kusiner och avlägsnare släktingar genom ändringar i ärvdabalken uteslöts från arvsrätt. Kvarlåtenskap efter personer utan nära släktingar, och som inte skrivit testamente, skall i stället tillfalla Allmänna arvsfonden. Fonden har till ändamål att främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för barn, ungdomar och personer med funktionshinder. Närmare bestämmelser om Allmänna arvsfonden finns i lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden. Allmänna arvsfonden förvaltas av Kammarkollegiet som en särskild fond. En tiondel av de medel som tillfallit fonden under ett år läggs till fonden. Återstoden får tillsammans med direktavkastningen delas ut. Fondens bokförda värde uppgick den 31 december 1998 till ca 710 miljoner kronor och marknadsvärdet till ca 2 234 miljoner kronor. För budgetåret 1999 finns ca 200 miljoner kronor att dela ut.

Fördelning av medel m.m.

Enligt 8 § lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden (arvsfondslagen) beslutar regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Arvsfondsdelegationen eller annan myndighet om fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden. Arvsfondsdelegationen skall, enligt förordningen (1994:952) om Allmänna arvsfonden, fördela stöd ur fonden, följa upp projekt som beviljats stöd samt informera allmänheten om fondens ändamål och användningsområde. Delegationen skall överlämna till regeringen att avgöra ärenden som är av principiell betydelse eller annars är av större vikt eller när delegationen anser att stöd bör lämnas med mer än 300 000 kronor.

Stöd ur Allmänna arvsfonden skall enligt 5–7 §§ arvsfondslagen främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för barn, ungdomar och personer med funktionshinder. Försöksverksamhet som beviljas stöd skall vara nyskapande och utvecklande och kunna särskiljas från en organisations reguljära verksamhet. Stöd kan beviljas organisationer som bedriver ideell verksamhet. Offentlig huvudman kan beviljas stöd för utvecklingsverksamhet om det finns särskilda skäl. Så kan t.ex. en kommun tillsammans med en förening beviljas stöd för att genomföra ett projekt. I sådana fall ställs särskilt höga krav på att projektet är nyskapande och av ideell karaktär. Utvecklingsverksamhet som redan finns som reguljär verksamhet på annan ort beviljas inte stöd. Ett projekt kan enligt praxis beviljas stöd ur Allmänna arvsfonden under högst tre år. Stöd ges inte till reguljär föreningsverksamhet. Stöd får ej heller ges till enskilda personer.

Under budgetåret 1998 har ca 243 miljoner kronor delats ut. Därav har 82,2 miljoner kronor gått till 143 projekt med syfte att utveckla och förnya verksamhet till förmån för barn under 12 år. Av dessa rör 20 projekt barn med funktionshinder. Regeringen har ställt sammanlagt 20 miljoner kronor av dessa medel till Folkhälsoinstitutets förfogande att fördela till organisationer som bedriver ideell verksamhet, för alkohol- och drogförebyggande arbete samt för att motverka rökning bland barn och ungdomar.

Stöd har vidare beviljats 133 projekt om totalt 24,6 miljoner kronor avseende verksamhet till förmån för ungdomar i åldern 12–25 år. Dessutom har Ungdomsstyrelsen genom fyra regeringsbeslut fått 22 miljoner kronor att fördela till särskilda satsningar inom ungdomsområdet. Regeringen har vidare avsatt 3 miljoner kronor för en talangsatsning inom handikappidrotten och 20 miljoner kronor till utveckling och förnyelse av idrottsverksamhet för fondens samtliga målgrupper. Hälften av medlen belastar verksamheten för ungdom och hälften verksamheten till förmån för barn samt personer med funktionshinder.

Till verksamhet till förmån för personer med funktionshinder har 113,7 miljoner kronor beviljats i stöd till 182 projekt.

Kommande inriktning för stöd ur Allmänna arvsfonden

I regeringens skrivelse anges vidare något om de områden som enligt regeringens mening bör prioriteras vid fördelningen av stöd ur Allmänna arvsfonden under kommande budgetår.

Angående verksamhet till förmån för barn sägs att nya verksamhetsformer och metodutveckling för att bidra till integrationsmöjligheter, språk- och psykosocial utveckling bör prioriteras för barn i segregerade bostadsområden i och omkring storstäderna. Utvecklingsarbete behövs också för att öka den ömsesidiga förståelsen och kommunikation mellan invandrarfamiljer och andra familjer. Projekt som syftar till att stimulera till arbete med de grundläggande värderingarna i samhället och hur de påverkar relationer mellan unga människor bör särskilt uppmärksammas, anför regeringen. Vidare är bevakningen av samhällsfrågor ur ett barnperspektiv liksom barns och ungdomars inflytande och delaktighet i kultur- och samhällslivet samt inom den fysiska planeringen ett utvecklingsarbete som behöver fortsätta. Regeringen anser det vidare viktigt att stödja utvecklingsarbete vad gäller olika slag av stöd i föräldraskapet.

I fördelningen av medel för verksamhet till förmån för ungdomar kommer projekt som stärker jämlikheten mellan olika ungdomsgrupper och jämställdheten mellan pojkar och flickor att prioriteras, anför det. En särskild satsning föreslås göras på utveckling av nya mötesplatser och träffpunkter för ungdomar där föreningar och kommuner arbetar gemensamt.

Handikappolitiken har som syfte att utforma samhället så att det blir tillgängligt för alla medborgare. Det innebär att personer med funktionshinder skall beredas samma möjligheter som andra att vara med i samhällslivet, delta i olika aktiviteter och bemötas med samma respekt som andra. Genom stöd ur Allmänna arvsfonden kan handikapporganisationer och andra organisationer som bedriver ideell verksamhet ges möjlighet att utifrån brukarnas egna behov och önskemål utveckla och pröva olika verksamheter och insatser som kan komplettera och utveckla samhällets stöd, enligt skrivelsen.

Utskottets bedömning

Utskottet har inhämtat att Riksdagens revisorer för närvarande granskar Allmänna arvsfonden. Utskottet anser att den nu föreliggande skrivelsen, som inte föranlett någon motion, inte bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

Hemställan

Utskottet hemställer
att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Stockholm den 7 september 1999

På socialutskottets vägnar

Ingrid Burman

I beslutet har deltagit: Ingrid Burman (v), Chris Heister (m), Margareta Israelsson (s), Chatrine Pålsson (kd), Leif Carlson (m), Hans Karlsson (s), Hans Hjortzberg-Nordlund (m), Conny Öhman (s), Elisebeht Markström (s), Rolf Olsson (v), Lars Gustafsson (kd), Thomas Julin (mp), Kenneth Johansson (c), Kerstin Heinemann (fp), Lars Elinderson (m), Tullia von Sydow (s) och Kent Härstedt (s).